

E-rgument

Tema: novi kodeks upravljanja javnih družb priporoča, naj bo vsaj polovica nadzornikov družb popolnoma neodvisna od lastnikov ali družbe. Kdaj se bo to uresničilo v praksi?

ANDRAŽ GRAHEK,
direktor naložbenega sektorja KD Skladov

BORUT JAMNIK,
predsednik uprave Kapitalske družbe in predsednik Združenja nadzornikov

A. Grahek:
Manjka zavedanje, da imajo z dobrim korporativnim upravljanjem slovenske javne delniške družbe večje možnosti za preživetje.

B. Jamnik:
Pri nedržavnih lastnikih, ki imajo jasno izražen ekonomski interes, utegne biti odpor do transparentnosti večji kot pri 'državi'.

Celotno debato si lahko preberete na naslovu <http://www.finance.si/267110>.

A. Grahek: O upravljanju javnih delniških družb se je pogosto debatiralo, škodljive prakse pa so kot v posmeh postajale vse bolj skrb zbujajoče. Kodeks kot priporočilo ne deluje, temveč mora biti zavezujoč. Stanje lahko spremenijo zgolj lastniki. Predlagam, da za začetek na naslednjih skupščinah vseh družb iz prve kotacije Ljubljanske borze Kapitalska družba, Slovenska odškodninska družba in drugi večji delničarji predlagajo spremembe statotov družb tako, da se te zavežejo v celoti spoštovati kodeks.

Sam dodajam še to:

- Vsak od institucionalnih lastnikov naj razkrije svoja načela upravljanja podjetij in vnaprej razkrije odnos do posameznih korporativnih akcij, odstopanja od načel pa obrazloži.

- Institucionalni lastniki, upravljalci vzajemnih skladov in državni skladi naj določijo svoj kodeks upravljanja kot minimalni standard upravljanja.

Kapitalska družba je letos to že naredila in bo s tem nadaljevala.

Strinjam se, da so nekateri redni udeleženci kapitalskih trgov resignirano priznali poraz, drugim pa nespoštovanje kodeksa upravljanja ustreza, ker na tak način laže uveljavijo svoje specifične interese. Dodajam, da se nekdo, ki jasno artikulira svoj ekonomski interes, laže opredeljuje do asimetrij na trgu, jih sprejema in jih poskuša izkoristiti. Tako utegne biti pri nedržavnih institucionalnih lastnikih odpor do transparentnosti večji kot pri 'državi', katere samoregulacija in samoomejevanje je nepovraten proces.

A. Grahek: Slovenske družbe delujejo na navideznem kapitalskem trgu. Zaradi koncentriranega državnega lastništva in s tem povezanih privilegijev so navajene na asimetrično obravnavanje delničarjev. Ko potrebujejo sredstva, najprej potrkajo na vrata državnih bank. Ko ob siromašni donosnosti postane dolg nevzdržen, trkajo na vrata ministrstev in državnih skladov ter prosijo za lastniški kapital. Pozivam, da se s tem začaranim krogom prekine.

Javne delniške družbe morajo začeti konkurirati za milijarde globalnega varčevanja z operativno odličnostjo, vzdržno visokim donosom na investirani kapital in transparentnostjo. Zato potrebujejo kodeks upravljanja, ki se

res izvaja in je signal globalni javnosti. Družbe od delničarjev z vsega sveta ne morejo pričakovati, da najprej oni dostavijo kodekse, zato da se družbe same preoblikujejo in kandidirajo za kapital.

Mineva čas, ko je večina finančnih posrednikov na domačijem trgu delovala zgolj kot privatizacijski agentje. Prepričan sem, da je transparentnost poslovanja ključna za pridobivanje virov na finančnih trgih.

Kodeksi postavljajo le standarde delovanja, da bi zaživel, pa je potrebna sprememba kulture vseh akterjev in delovanje pravne države. K temu pripomore tudi pritisk strokovne in laične javnosti, medijev, mnenjskih voditeljev. Še pred nedavnim smo imeli v NS ministre, strankarske funkcionarje, delavski predstavniki so pogosto nosili informacije na svete delavcev, delegatski nadzorniki so skrivoma s samih sej klicali nalogodajalce v zvezi z glasovanjem.

Sam verjamem v proces spreminjanja, čeprav bo naletel na številne ovire.

A. Grahek: Proces sprememb bo trčil ob ovire tudi zaradi nezavedanja učinkov, ki jih prinaša učinkovito korporativno upravljanje. Tečaji delnic družb z višjo ravni korporativnega upravljanja na dolgi rok dosegajo nadpovprečno donosnost, neurejeno, malomarno, nestrokovno in primitivno korporativno upravljanje pa vodi v podpovprečne donose ali celo propad družb. Z dobrim korporativnim upravljanjem imajo slovenske javne delniške družbe večje možnosti za preživetje. Boj za globalno presežno varčevanje, namenjeno tveganim naložbam, bo vse večji. Na to me je danes že drugo leto zaporedoma spomnila voščilnica ene od japonskih investicijskih bank, ki vsako leto v Ljubljano pripelje kar nekaj razmeroma visokih predstavnikov poznanih japonskih javnih delniških družb.

Ekonomsko razmišljanje je eno, včasih pa je treba preprosto verjeti, da je postopen napredek v korporativnem upravljanju dober za vse: državo, nacionalno skupnost, podjetja, posameznika. Poziv k 'realizmu' je zgolj izsiljevanje kompromisov.

Ne jemlji me kot večnega idealista, prepričan sem samo, da nam je izboljšanje praks na finančnih trgih namenjeno, če si želimo kot skupnost ohraniti vsaj kakšno moč razpolaganja z lastnimi resursi (varčevanjem, naravnimi viri itd.).